

**INATSISARTUT
OMDWF UO CPF KCVC
VMKWO QQT VWO KM
P CNWP CCTWCC
" 2013**

Suliaq nammineerluni misissugassanngortitaq - Namminersorlutik Oqartussanut pulaarneq

5.6 Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfiup sulianik aalisarsinnaanermut akuersissutinut pisassiissutinullu tunngasunik suliarinnittarneranik nammineerluni misissuiffiginninneq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfiup sulianik 2012-imi sinerissamut qanittumi umiatsiaararsorluni qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinullu tunniussisarnermut tunngasunik suliarinnittarneranik nammineerluni misissuiffiginninneq Ombudsmandip allakkatigut 7. december 2012-imeersutigut aallartippaa.

Ombudsmandi misissuinini tunngavigalugu isumaqarpoq Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfiup sulianik suliarinninnermini sulianik paasissutissartalersuisarneq, suliami illua tungiusup isumaanik tusarniaasarneq, tunngavilersuisarneq nalunaarsuisarnerlu pillugit tunngaviusumik malittarisassat unioqqutittarsimagai.

Tamatuma saniatigut Ombudsmandi isumaqarpoq Naalakkersuisoqarfik aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 1-imi, 2. februar 2012-imeersumi § 4, imm. 2-mi piumasaaqatit aalajangersarnissaannut tunngavissaqarsimanersoq nalorninar-toq. Aalajangersakkami tassani aalajangersarneqarpoq ukiumi pineqartumi akuersissummik tunineqarsinnaassagaanni ukiup pineqartup siuliani akuersis-summik peqartoqarsimassallunilu akuersissut taanna atorineqarsimassoq.

Naalakkersuisoqarfiup tamatuma kingornatigut Ombudsmandi nalunaarfigaa Naalakkersuisoqarfiup sulianik suliarinnittarnera Ombudsmandip inassuteqaatai naapertorlugit iluarsineqarumaartoq (j.nr. 2012-902-0001, oqaaseqaat 18. december 2013-imeersoq).

Misissuineq manna aallartinniarlugu aalajangerpunga, tassami Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinillu qinnuteqaatit tunniussinerillu pillugit sulianik suliarinninnera pillugu naammagittaalliuterpassuarnik piffissap sivisunerusup ingerlanerani tigusaqartarama. Naammagittaalliutit taakkua suliarinerinut atatil-lugu Naalakkersuisoqarfiup sulianik arlalinnik suliarinninnerani ajornartorsiutit u-teqqiattut arlallit maluginiarpakka.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara 2013-imi upernaap aasallu ingerlaneranni Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinillu tunniussinerit pillugit sulianik suliarinnittarnera pillugu naammagittaalliutinik suli tigusaqartarsimasunga. Isu-maqarpunga ajornartorsiutit oqaaseqaammi matumani suliarisakka sulianut taakku-nunnga suli atuuttut.

Suliamik matuminnga misissuina suliat tigulaarinikkut toqqakkat arlallit tunnga-vigalugit ingerlanneqarpoq.

Taamaalillunga suliat 29-t suliani illua'tungiusut 2012-imi qaleralinnik aalisarsin-naanermut akuersissummik qinnuteqaatiminnik itigartinneqarfignisimasaat, suliallu 12-it suliani illua'tungiusut pisassiissutinik 2012-imi tunniunneqartunik naamma-gittaalliuteqarfignisimasaat tigulaaralunga toqqarpakka. Suliat taakku – tamarmik inunnut ataasiakkaanut tunngasut – tulliuttuni sulianik tigulaaraluni toqqakkanik taasarpakka. Suliat tigulaaraluni toqqakkat ilanngussami ilanngullugu nassiunneqar-tumi takuneqarsinnaapput.

Tamatumunnga atatillugu malugeqqullugu oqaatigaara Naalackersuisoqarfik qinuigisimagiga suliani tigulaaraluni toqqakkani taakkunani allagaatit tamaasa uannut nassiuteqqullugit, taamaattumillu suliat taakku taamaallaat suliami allagaatit tiguneqartut kisiisa tunngavigalugit naliliiffigaakka. Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara isumaqartunga suliani nassiuteqquneqartuni allagaatit tamaasa tigusimanerikka qularnartoq, tak. immikkoortumi 5-imi oqaatigineqartut.

Suliat tigulaaraluni toqqakkat taakku misissoreerlugit Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfiup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersis-sutinik pisassiissutinillu tunniussineq pillugu sulianik suliarinninnerminut atatillugu sulianik suliarinnittarneq pillugu ataatsimut malittarisassat eqqortissimanerai pingaarnerutillugu sukumiinerusumik misissorniarlugu aalajangerpunga.

Sulianik suliarinnittarneq pillugu malittarisassat ingerlatsiviup inatsisiliornermi malittarisassat atuuttut tunngavigalugit eqqortumik aalajangiinissaanik ataatsimut qulakkeerisuusussaananerat tamatumunnga pissutaavoq.

Suliami matumani aalisarneq pillugu inatsimmi malittarisassat sukumiinerusumik iserfiginissaannut tunngavissaqarnanga isumaqarpunga, taamaalillungalu malittarisassat taakku inatsisiliornermi teknikkikkut assigiissaartunik periaatsinut naapertuuttuunersut isummerfiginagit. Ajornartorsiutinik ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermut tunngasunik suliami matumani qitiutitsisimanera tamatumunnga pissutaavoq.

Taamaattorli suliamik matuminnga suliarinninninni aalisarsinnaanermut akuersis-sutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 1-imi, 2. februar 2012-imeersumi § 4, imm. 2-mi ukiumi pineqartumi, tassalu akuersissummik pisinnaassagaanni ukiup pineqartup siuliani akuersissummik peqartoqar-simanissaanik - akuersissutillu taassuma atorneqarsimanissaanik – Naalackersui-soqarfiup aalajangersaasinnaaneranut aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 18-imi, 31. oktober 1996-imeersumi tunngavissaqarneris aallarniutigalugu misissornissaanut pissutissaqarlugu isumaqarpunga (immikkoortoq 1).

Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi sulianik paasissutissartalersuisarneq pillugu malittarisassat taakkunani malinneqarsimanersut immikkoortumi 2-mi sukumiinerusumik misissorpara, suliamilu illua' tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat suliani tigulaaraluni toqqakkani taakkunani malinneqarsimanersut immikkoortumi 3-mi sukumiinerusumik misissorlugu. Tamatumunnga uiggiullugu ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngavilersuisarneq pillugu malitta-

risassat suliani tigulaaraluni taakkunani Naalakkersuisoqarfimmit malinneqarsimarnersut misissorpara (immikkoortoq 4).

Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermit nalunaarsuisarneq (journalisering) pillugu malittarisassat pillugit immikkoortumi 5-imi naggasiutaasunik oqaaseqaateqarpunga.

Oqaaseqaammuit matumunnga missingiut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmit tusarniaatigalugu allakkatigut 30. oktober 2013-imeersutigut nassiuppara.

Naalakkersuisoqarfiup e-mailikkut 13. december 2013-imeersukkut nalunaarfigaanga Naalakkersuisoqarfik missingiut taanna pillugu oqaaseqaatissaqanngitsoq. Naalakkersuisoqarfiup tamatumunnga peqatigitillugu nalunaarfigaanga Naalakkersuisoqarfiup sulianik suliarinnittarnera kaammattuutigisannut naapertuuttunngortinneqarniarqoq.

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Akuersissutit pisassiissutillu pillugit nalunaarummi nr. 1-imi, 2. februar 2012-imeersumi § 4, imm. 2-p aalisarneq pillugu inatsimmi tunngavia

Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartusarut nalunaarutaanni nr. 1-imi, 2. februar 2012-imeersumi (matuma kingornatigut nalunaarummi nr. 1-imi taaneqartartussami) § 4, imm. 2 aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaannik nr. 18-imi, 31. oktober 1996-imeersumik kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartarsimasumik (matuma kingornatigut aalisarneq pillugu inatsimmi taaneqartartussamik) tunngaveqarneris pillugu immikkoortumi matumani misissorpara; tassa Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik aalisarnermut inatsisip piginnaatitsivigisaata iluani iliuuseqarsimanersooq.

Nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mit erserpoq akuersissut taamaallaat inunnut suliffeqarfinnulluunniit ukiup suliani akuersissutaateqarsimasunut akuersissummillu taassuminnu atuisimasunut tunniunneqarsinnaasoq.

Tassa pisortat sulinerminni inatsimmi tunngaveqartussaanerannik tunngavik eqortinneqarsimanersooq misissorniarpara.

Pisortat sulinerminni inatsisunik tunngaveqartussaanerannik tunngavik innuttaasut inatsiseqartitsinikkut innarlitsaalineqarnerannik illersuinermit pingaaruteqartutut ilaasoq marlunnu avissimavoq.

Siullertut inatsimmik tunngaveqartussaaneq pineqarpoq. Tassaniippoq inatsiseqartitsinikkut qullariartuaartumik aalajangersaasoqarnissaanik piumasagaat – tassa imaappoq inatsiseqartitsinermi aalajangersagaq inatsiseqartitsinikkut aalajangersak-kamut qulliunerusumut tunngavigisaminut assortuuttuussanngitsoq. Assersuutigalugu nalunaarut inatsimmut nalunaarutip aalajangerneqarnerani tunngavigineqartumut assortuuttuussanngilaq.

*Aappaattut pisortat sulinerminni inatsimmik tunngaveqartussaanerup inatsisikkut tunngaveqarnissamik piumasagaat nassataaa. Tassa imaappoq ingerlatsivik iliuuse-qarnissamut inatsisikkut pisariaqarneratut tunngavissaqarani iliuuseqarsinnaanngit-soq. Inatsimmik tunngaveqarnissamik piumasagaatip taamatuttaaq manna nassata-
raa, tassalu nalunaarut – ingerlatsivimmit aalajangersarneqartoq – inatsimmik nalu-naarutip aalajangersarneqarneranut tunngaviusumik tunngaveqassasoq.*

Inatsimmik tunngaveqarnerup qanoq ersaritsiginissaanik piumasagaat suliami pisut aalajangiisuutillugit sakkukinnerusinnaavoq sakkortunerusinnaalluniluunniit.

Inatsimmik tunngaveqarnissamik piumasagaat sakkukinnerusooq sulinermi saqqum-mertarpoq ingerlatsiviup suliami pineqartumi inatsisikkut tunngavigisaata inatsisi-liornikkut aamma tassunga taarsiullugu inatsiseqartitsinikkut kimikinnerusutigut, soorlu inatsiseqartitsinermi nalinginnaasumik ileqqutigut.

Inatsimmik tunngaveqarnissamut piumasagaat sakkortunerusooq ilaatigut saqqum-mertarpoq inatsisiliornermut taarsiullugu inatsiseqartitsinikkut kimikinnerusut aku-liunnernut tunngavittut atorumaneqannginnerisigut, ilaatigullu malittarisassat aku-liunnernut taakkununnga tunngaviusut qanoq paasineqarnissaasa killilersuisumik nassuiarneqarnerisigut, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “For-valtningsret”-imi 2002-mi aappasaanik naqitertinneqartumi Jon Andersenip qupper-nermi 302-mi allaaserisaa.

Pisuni ataasiakkaani inatsisikkut suup tunngaviunissaanik apeqqut tassaavoq ajun-gitsorsiasap suup akuliuffigineqarneranik akuliunnerup suussusianut ataneqartil-lugu naliliineq – tassalu pisumi naliliineq pineqarpoq.

Suliassaqarfittut inatsimmik tunngaveqarnissamik piumasagaatip sakkortuneruffia-nut assersuutitut taaneqarsinnaavoq innuttaasut inuussutissarsiornernut periarfis-saannut akuliunneq taakkuninngaluunniit killilersuineq, tak. Jens Gardep allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret – Almindelige emner”-mi 2009-mi tallimassaanik naqitertinneqartumi quppernermi 201-imi Jens Gardep allaaserisaa.

Taamaalillunga Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mik ikkussinermini pisortat sulinerminni inatsisinik tunngaveqartussaanerannik tunngavik malissimaneraa tulliuuttuni sukumiinerusumik misissorpara.

Akuersissut aalisarneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 6-imi imatut nassuiarneqarpoq:

“Inatsimmi matumani “akuersissut” aalisagaqatigiinnik aalajangersimasunik Naalakkersuisut aalisariutaateleqatigiiffinnut nalunaarutigisinnaasaannik aalisarsinnaatitaanertut paasineqassaaq.”

Kalaallit Nunaanni aalisarnermi akuersissutit assigiinngitsut sisamat tunniunneqarsinnaapput, aalisarneq pillugu inatsimmi § 14, imm. 1 sukumiinerusumik takuuk.

Aalisarneq pillugu inatsimmi § 13, imm. 2-kkut aalajangersarneqarpoq Naalakkersuisut (Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik) aalisagaqatigiinnik ataatsinik arlalinnilluunniit kalaallit aalisarnerannut akuersissuteqarfigineqarsimanissaq tassungalu ilanngullugu akuersissuteqarfigineqarsimanissamik piumasaqaatit angallatit angissusiinut erseqqissumik taaneqarsimasunut atuunnissaat pillugu malittarisassanik aalajangersaasinnaasut.

Taamaalilluni aalajangersagaq taanna tassaavoq nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 1-imi aalajangersakkamut inatsisikkut tunngaviusoq, § 4, imm. 1-imilu aalajangersarneqarpoq ilaatigut qaleralinnik inuussutissarsiutigalugu aalisassagaanni akuersissut pigineqassasoq.

Nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Aalisarsinnaanermut akuersissut taamaallaat angallatinut suliffeqarfinnulluunniit ukiup siuliani taasuma assinganik akuersissuteqarsimasunut taassuminngalu atuisimasunut qinnuteqartoqarneratigut tunniunneqartarpoq.”

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 20. juni 2013-imeersutigut ilaatigut qinnuigaara manna pillugu nassuiaateqaqqullugu, tassalu nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-p aalisarneq pillugu inatsimmi aalajangersagaq sunarpiaq tunngavigineraa.

Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 28. juni 2013-imeersutigut akivoq nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi aalajangersakkap aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 18-imi, 31. oktober 1996-imeersumi § 10, imm. 1 tunngavigigaa (aalajangersakkap taasuma kingusinnerusukkut allannguutai innersuussutiginagit).

Aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 18-imi, 31. oktober 1996-imeersumi aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allannngortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaatigut nr. 5-ikkut, 21. maj 2002-meersukkut allannguuteqartinneqartumi § 10, imm. 1 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Naalakkersuisut pisuussutinik iluaquteqarniarnerup aqunneqarnissaa siunertaralugu § 6 aamma § 8 naapertorlugit Kalaallit Nunaanni aalisarneq pillugu malittarisassiorsinnaapput. Taamatut malittarisassiornermi pisarineqarsinnaasut, pisaqarsinnaassuseq pigineqartog, assigiimmik inuussutissarsiutillit aalisarnermillu inuussutissarsiuteqarnerup pissusissamisoortumik nunap immikkoortuini assigiinngitsuni ineriartortinneqarnissaa isiginiarneqarsinnaapput, tassungalu atatillugu makku pillugit malittarisassiorartoqarluni:

1) Pisassiissutigineqarsimasut piffissanut, sumiiffinnut, assigiimmik inuussutissarsiutilinnut aalisariutillu ilaannut immikkoortunut agguataarneri.

2) Pisassiissutigineqarsimasut assigiimmik inuussutissarsiutillit, aalisariutit ilaasa immikkoortut aalisarnermilu atortut pisassaannik, kiisalu angallatit ataasiakkaat pisassiissutinik pigisaannik ukiumulluunniit pisassaannik sukumiinerusumik aalajangersaalluni agguataarneri.

3) Piffissaq aalisarfiusinnaasog sivisunerpaaq, tulaassinerit amerlassusii tulaassinermilu ataatsimi tulaassat annertussuserisinnaasaat akuerisat.

4) 1)-3) malillugit malittarisassat naapertorlugit pisanik nalunaaruteqartussaataitaneq.

5) Aalisarnermut aalajangersimasumut pisaqarsinnaassutsip atorineqarsinnaasup annerpaap qummut killinganik aalajangersaaneq.

6) Aalisariutit ilaannut immikkoortunut assigiimmillu inuussutissarsiutilinnut agguataarineq.”

Inatsisissatut siunnersuummi aalisarneq pillugu inatsisip nr. 18-ip, 31. oktober 1996-imeersup akuerineqarneranut tunngaviusumi aalajangersagaq taanna pillugu immikkut oqaaseqaatinit ilaatigut makku erserput:

“Aalisarneq pillugu malittarisassiornermi assigiimmik inuussutissarsiutillit eqqarsaatigineqartarnissaasigut siunertarineqarpoq Naalakkersuisut periarfissaqartinneqarnissaat inuussutissarsiutigalugu aalisarnerup assigiimmik inuussutissarsiutilinnut aalajangersimasunut immikkoortitsarsinnaanissaannut.

Tamanna Avannaani qaleralinniarnermi pisariaqalersinnaavoq, tassa pisariaqalersinnaammatt sulinermik inuussutissarsiutillit – taakkununga ilanngullugit kilisaatini aalisa-

riutinilu inuttaasartut – killiliussallu aalajangersimasut, soorlu isumaqatigiissutit, tunngavigalugit akissarsiaqartinneqartut inuussutissarsiuutigalugu qaleralinniarnernit mattunneqarnissaat. Siunertaavortaaq Naalakkersuisut periarfissaqarnissaat aalisartut aalisagaqatigiinnut aalajangersimasunut akuersissummik peqareersut aalisarnernit aalajangersimasunit mattuttarnissaannut.”

Aalisarneq pillugu inatsimmi § 10-kkut aalajangersarneqarpoq Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik Kalaallit Nunaanni aalisarnernik aalajangersaaviginnissaasoq.

Aalisarneq pillugu inatsimmi § 10 inatsimmi tassani §§-inut 6-imut 8-mullu inner-suussummik imaqarpoq, taamaattumillu isumaqarpunga aalajangersakkat taakku tulliuuttuni sukumiinerusumik misissornissaat taamatuttaaq pissusissamisoortoq.

Qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussineq pillugu suliat tigulaaraluni toqqarneqartut taamaallaat inunntut ataasiakkaanut qaleralinnik inuussutissarsiuutigalugu aalisarsinnaanermut akuersissutitaarusuttunut tunngasuummata inuit ataasiakkaat pillugit malittarisassat – tassalu aalisarneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1-imit imm. 3-mut malittarisassat - kisiisa tulliuuttuni allaaseraakka.

Aalisarneq pillugu inatsimmi nr. 18-imi, 31. oktober 1996-imeersumi (aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaatigut nr. 8-kkut, 22. november 2011-meersukkut allanngortinneqartumi) § 6, imm. 1-mit imm. 3-mut ilaatigut makku erserput:

“Imartani Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani inuussutissarsiuutigalugu aalisarneq taamaallaat angallatinit pigineqarnertik naapertorlugu Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartunit ingerlanneqarsinnaavoq.

Imm. 2. Angallat taamaallaat taamatut aalisarsinnaavoq

1) inummit ataatsimit inunnilluunniit ataasiakkaanit ataatsimoortunit, namminnek ataasiakkaarlutik aningaasatigut ajutoortoqassagaluarpat nammaqatigiillutik toqqaannartumillu akisussaasunit, aammalu imm. 3-mi piumasarineqartunik naammassinnissimasunit,

[...]

Imm. 3. Angallat imm. 2, nr. 1) naapertorlugu inunnit ataasiakkaanit pigineqarpat piumasarisat makku naammassineqarsimassapput:

1) Inuit pineqartut tamarmik inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumasuteqassapput;

2) inuit pineqartut tamarmik Kalaallit Nunaanni najugaqartutut inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimassapput, Kalaallit Nunaannilu inuit aqqisa nalunaarsorsimaffianni ukiuni kingullerni marlunni nalunaarsorsimassallutik;

3) inuit pineqartut tamarmik Kalaallit Nunaannut tamakkiisumik akileraartartussaati-taassapput, qaammatisiutillu ukiuini kingullerni marlunni Kalaallit Nunaanni tamakkiisumik akileraartartussaati-taassimassallutik.”

Aalisarneq pillugu inatsimmi § 6-ip tigussaasutigut piunasaqaatit qinnuteqartup Kalaallit Nunaata imartatut oqartussaaffigisaani inuussutissarsiutigalugu aalisarsinnaassaguni eqqortissimasassai aalajangersarpai. Qinnuteqartoq ilaatigut Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut aalajangersimasumik attuumassuteqartuussaaq.

Uanga pingaarnertut naliliinera unaavoq aalisarneq pillugu inatsimmi § 10-mi aalajangersakkap siunertaa, tak. aalajangersagaq taanna pillugu oqaaseqaatit – aalisarneq pillugu inatsimmi § 6-imut ataneqarluni – tassaavoq nungusaataannngitsumik aalisarneq Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup qulakkeersinnaassagaa, tassanilu ilaatigut pisaqarsinnaassutsip piusup agguataarneqarnera isiginiarneqassalluni, taamatuttaarlu aalisartut kalaallinut inuiaqatigiinnut aalajangersimasumik attuumassuteqartut aalisarnermi salliutinneqassasut.

§ 4, imm. 2-mi aalajangersakkap Kalaallit Nunaanni nungusaataannngitsumik aalisarneq qulakkeerniarneqarpoq. Taamaalliluni aalajangersagaq taanna qinnuteqartup inuussutissarsiornissamut periarfissaanut toqqaannartumik akuliuttuuvoq, tassami aalajangersakkap taassuma atuunnermini ukiup siuliani qaleralinniarsimannngikkaanni ukiumi pineqartumi qaleralinniarnissaq ajornarsisimmagu. Taamaalliluni nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi aalajangersagaq aalisarneq pillugu inatsimmi § 10-p siunertaata imaanik qaangiisuuvoq.

Taamaattumik aalisarneq pillugu inatsimmi § 10 nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi aalajangersakkamut inatsisikkut tunngaviusinnaanersoq qularnartutut isigaara.

Paasinninneq taanna innuttaasut inuussutissarsiornissamut periarfissaat akuliuffigineqarpata killilersuiffigineqarpataluunniit inatsisikkut sakkortunerusumik tunngavegarnissamik piunasaqaat pillugu qulaani oqaaseqaatinnit erseqqissarneqarpoq.

Qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussineq pillugu sulianik tigu-laarluni toqqakkanik misissuininni malugaara Naalakkersuisoqarfiup aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunineqarnissamik qinnuteqaatinut itigartitsinermini nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2 innersuussutigisarsimagaa.

Mannali paasivara, tassalu qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissut piffissamut killilimmik sivisussusilimmuut atuuttussatut (tassami akuersissut ukiumi ataasiinnarmi atuuttarmat) tunniunneqartartoq, pisassat amerlanerpaaffissaat ilanngullugu aalajangersarlugu (tassami qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik peqartut tamarmik immikkut aalajangersimasumik annertussusilimmik pisassinneqartarmata).

Tamanna tunngavigalugu uanga isummeqqaarnera unaavoq Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussisoqarnissaanik itigartitsinnermini nalunaarummi nr. 1-imi § 3, imm. 2 innersuussutigisarsimasariaqaraluaraa.

Nalunaarummi nr. 1-imi § 3, imm. 2 aamma § 4, imm. 2 imarisamikkut assigiimmata tamanna pillugu amerlanerusunik oqaaseqaateqarnissannut tunngavissaqarnanga isumaqarpunga. Nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi aalajangersagaq tulliuttuni innersuussutigisassavara, tassami Naalakkersuisoqarfik aalajangersakkamut tassunga innersuussilluni aalajangiisarsimammat.

2. Sulianik paasissutissartalersuineq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinillu tunniussisarneq pillugu suliat tigulaaraluni toqqakkat ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngaveqarnermut naapertuuttumik paasissutissartalersortarsimanerai immikkoortumi matumani misissorpara.

Paasissutissanik sunik Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup tulleriinneri malillugit aalisarsinnaanermut akuersissutit aamma pisassiissutit pillugit sulianik suliarinninnerminut atatillugu paasissutissanik pissarsiniartussaanerata immikkoortuni 2.2-mi aamma 2.3-mi allaaserinnginnerani pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngaveqarneq immikkoortumi 2.1-imi aallaaseraara. Sulianik paasissutissartalersuisimaneq immikkoortumi 2.4-mi ataatsimut eqikkaavigaara.

2.1. Pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngaveqarneq - imaluunniit misissuisarnermik tunngaveqarneq – tassaavoq ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviulluinnartumik (inatsisikkullu aalajangersagaannngitsumik) tunngavik. Pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngaveqarnerup nassataraa ingerlatsinermi oqartussaasut ataasiakkaat suliami inatsisunik unioqquitsinatik eqqortumillu aalajangiisinnaajumallutik suliami pineqartumi paasissutissanik pisariaqartunik aallaavittut nammineerlutik – pisariaqarpallu oqartussaasut allat suleqatigalugit – pissarsiniartussaanerat.

Paasissutissat pisariaqartut pigineqalerpata oqartussaasup suliami aatsaat aalajangiinnaanera pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngaviup nassataraa.

Paasissutissat suut suliami pineqartumi pisariaqartuunersut taamaattumillu oqartussaasup - pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngaviup nassatarisaanik – pissarsiariniassagai apeqqummi inatsiseqartitsinikkut tunngavik oqartussaasup aalajangiinissaanut atuuttoq kiisalu suliami pineqartumi pissutsit allat sunik pisariaqalersitsinerat aalajangiisuuvoq.

Paasissutissat pisariaqartut oqartussaasup nammineq pigigunigit – soorlu paasissutissat taakku siusinnerusukkut suliani oqartussaasulluunniit paasissutissanik katersiviani ilaareernerisigut – taakku nammineq atorsinnaavai, paasissutissat taakku suliap aalajangiivigineqarnissaanut sunniuteqarpata pisariaqartuuppataluunniit.

Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinnegarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 9-mi, 13. juni 1994-imeersumi (matuma kingornatigut paasitinnegarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmik taaneqartartussami) § 6, imm. 1-imi allattuisussaatitaanerup manna nassataraa, tassalu ingerlatsinermi oqartussaasup suliami pissusiviusut suliap aalajangiivigineqarnissaanut pingaaruteqartut pillugit paasissutissanik oqaasiinnartigut pissarsisup paasissutissat taakkua imarisaat pillugit allakkiortussaanera. Allakkiortussaatitaanerli taanna atuutinngilaq paasissutissat suliami allagaatini allani aamma takuneqarsinnaareerpata.

Allattuisussaatitaanermut inatsisikkut aalajangersagaasumut tassunga uiggiullugu inatsiseqartitsinikkut tunngavik nalinginnaasoq (inatsisikkut aalajangersagaanngitsooq) atuuppoq, tassanilu pineqarluni ingerlatsinermi oqartussaasoq suliami iliuuserineqartut annertuut tamaasa pillugit allakkiortussaatitaasoq, iliuuserineqartut taakku suliami allagaatini takuneqarsinnaariinngippata.

Allattuisussaatitaanerup inatsisikkut aalajangersagaanngitsup taassuma suliami susoqarsimanera ersarissunngortissavaa, taamalu oqartussaasoq suliami eqqortumik iliuuseqarsimansooq sukumiisumik nakkutigineqarsinnaalersissallugu.

Tamatuma saniatigut innuttaasup ingerlatsiviullu akornanni tatigeqatigiinnerup pilersinneqarnissaa ingerlatsiviup isumagissagaa ingerlatsinermi ileqqorissaarnerup nassataraa. Tamanna suliami susoqarsimanerata suullu oqaatigineqarsimanerisa nalornissutigineqannginnissaannik ingerlatsiviup isumaginninneratigut ilaatigut pilersinneqarsinnaavoq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “Forvalt-

ningsret"-imi 2002-mi aappasaanik naqitertinneqartumi quppernermi 642-mi Jens Olsenip allaaserisaa.

2.2. Qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussinerit pillugit suliat tigulaaraluni toqqakkat inunnut ataasiakkaanut tunngasuummata piumasagaatit inunnut ataasiakkaanut aalisarsinnaanermut akuersissutinik pissarserusuttunut atuuttut kisiisa tulliuuttuni allaaseraakka.

Qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik pissarserusuttup ilaatigut piumasagaatit makku aalisarnej pillugu inatsimmi § 6, imm. 3-mi atuarneqarsinnaasut eqqortittussaavai:

“1) Inuit pineqartut tamarmik inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumassuteqassapput;

2) inuit pineqartut tamarmik Kalaallit Nunaanni najugaqartutut inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimassapput, Kalaallillu Nunaanni inuit aqqisa nalunaarsorsimaffianni ukiuni kingullerni marlunni nalunaarsorsimassallutik:

3) inuit pineqartut tamarmik Kalaallit Nunaannut tamakkiisumik akileraartussaataasapput qaammatisiutillu ukiuini kingullerni marlunni Kalaallit Nunaanni tamakkiisumik akileraartussaataasimassallutik.”

Qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik pissarserusuttup aalisarnej pillugu inatsimmi piumasagaataasut saniatigut nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi piumasagaatit eqqortissavaa (tassa qinnuteqartoq ukiup siuliani aalisarsinnaanermut akuersissummik peqarsimassaaq – akuersissullu taanna qinnuteqartup atorsimassavaa). Immikkoortumi 1-imi oqaaseqaatikka matumani eqqarsaatiginngilakka.

Malugaara qinnuteqartup – qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik tunineqarnissamik qinnuteqaanni tunniukkuniuk – tulleriinneri malillugit kommunimit najugarivitamininit aamma Akileraartarnermik Aqutsisoqarfimmit aalisarnej pillugu inatsimmi § 6, imm. 3 nr. 2-mi aamma nr. 3-mi piumasagaatinik eqqortitsisimanini uppersartittussaagaa. Qinnuteqartoq paasisutissanik amerlanerusunik Naalackersuisoqarfiup suliamik suliarinninnerani atugassanik nassiusseqqullugu aamma qinnuigineqarnej ajorpoq.

Taamaaliornikkut paasisutissanik Naalackersuisoqarfiup suliamik suliarinninnerani atugassanik Naalackersuisoqarfiup pissarsiniarnissaa pisariaqalersarpoq; matumani paasisutissat qinnuteqartup aalisarnej pillugu inatsimmi § 6, imm. 3, nr. 1-imi aam-

ma nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi piumasagaatinik eqqortitsisimaneranut tunngasut ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

2.3. Qinnuteqartoq qalerallinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik tunineqassasoq Naalakkersuisoqarfik aalajangiiguni akuersissummik pigisaqartoq taanna pisassiissutininik qanoq annertutigisunik tunineqassanersoq aalajangiissaaq.

Suliamik matuminnga suliarinninninnut atatillugu Naalakkersuisoqarfiup allagai "Pisassiissutit pillugit ilitersuut"-mik qulequtaqartut tiguakka. Pisassiissutit pillugit ilitersuut taanna tunngavigalugu paasivara qalerallinnik pisassiissutininik tunniussisoqarnissaanik aalajangiineq sinerissamut qanittumi qalerallinniarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 2-mi, 2. februar 2012-imeersumi (matuma kingornatigut nalunaarummik nr. 2-mik taaneqartartussami) § 10, imm. 1 aamma imm. 2 tunngavigalugit pisartoq.

Aalajangersakkanit taakkunannga erserpoq akuersissummik pigisaqartumut pisassiissutit akuersissummik pigisaqartup piffissami 1. januar 2009-mit 31. december 2011-mut ukiumut agguaqatigiissillugit qalerallittai angallat 6 meterinit takinerusoq atorlugu qimussimilluunniit pisarineqarsimasut tunngavigalugit aalajangersarneqartartut. Aallaaviup taassuma atortinneqannginnissaanut immikkut periarfissaq nalunaarummi § 10, imm. 3-mit erserpoq.

Qalerallinnik aalisarnermi pisassiissutininik tunniussisarneq pillugu sulianik tigulaarluni toqqarneqartunik misissuininni qinnuteqarnermi immersugassaq suliami illua'tungiusup qalerallinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik qalerallinnilluunniit pisassiissutininik qinnuteqarfigisimasaa suliat arlaannaanniluunniit nassaarinngilara.

Naalakkersuisoqarfiup periaasia tamanna tunngavigalugu imatut paasivara kikkulluunniit 2011-mi akuersissutaateqartut 2012-imi akuersissummik tunineqarsimasut. Naalakkersuisoqarfiup akuersissutininik 2012-imi tunniussineranut atatillugu pisassiissutit Naalakkersuisoqarfiup akuersissutaateqartumut taamatuttaaq tunniuttarsimavai. Taamatut periaaseqartoqarnera Naalakkersuisoqarfiup sulisunnik marlunnik 17. januar 2013-imi ataatsimeeqateqarnermini oqaasiinnartigut uppernarsarpaa.

Taamaaliortoqarneratigut akuersissutaateqartup suliaq ilisimasagarfigineq ajorpaa, soorunalumi paasissutissanik pisassiissutit tunniunneqarnerat pillugu suliamik suliarinninnermut atatillugu Naalakkersuisoqarfiup atugassaanik nassiussinissaminut pis-sutissaqassanani.

Taamaalilluni pisassiissutinik tunniussineq pillugu suliani taakkunani paasissutissat Naalakkersuisoqarfiup suliani ataasiakkaani aalajangiisinnaaneranut pisariaqartut Naalakkersuisoqarfiup pissarsiariniartussaavai – tassalu paasissutissat akuersissutaateqartup piffissami 1. januar 2009-mit 31. december 2011-mi ukiumut agguaqatigiisillugit pisaanut tunngasut.

2.4. Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 20. juni 2013-imeersutigut siusinnerusukku taaneqartutigut qinnuigaara manna pillugu nassuiaateqaqqullugu, tassalu Naalakkersuisoqarfiup – pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngavik isiginiarlugu – qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinillu tunniussinerit pillugit suliat qanoq iliorluni paasissutissartalersortarnerai.

Naalakkersuisoqarfiup allakkatigut 28. juni 2013-imeersutigut siusinnerusukku taaneqartutigut imatut akivaanga:

“Sulianut siuliiniittunut [aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinillu tunniussisarneq pillugu sulianut tigulaaraluni toqqarneqartunut, uanga ilanngussara] taakkulu qanoq paasineqartarnerannut tunngatillugu oqaatigineqassaaq Naalakkersuisoqarfiup qarasaasiakku paasissutissaatini tamakkununnga atortarmagit. Qarasaasiakku paasissutissat ilaatigut imaraat akuersissutit ataasiakkaat tamarmik Naalakkersuisoqarfimmit atugassanngortinneqartut pillugit paasissutissat. Tamakku saniatigut qarasaasiakku paasissutissat imaraat akuersissummik pigisaqartut ataasiakkaat aalisarnermik ingerlataqarsimanerannik paasissutissat sukumiisut taamatullu akuersissummik pigisaqartut ataasiakkaat angalla-taannik paasissutissat.

Taamaammatt Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 1-imi, 2. februar 2012-imeersumi § 4, imm. 2 malillugu suliat paasinarluartunik tunngaveqarluni aalajangiivigineqartarput, tassami Naalakkersuisoqarfik paasissutissanik pisariaqartinneqartunik tamanik pigisaqarmat.

Taamatuttaaq sinerissamut qanittumi qaleralinniarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 2-mi, 2. februar 2012-imeersumi § 10, imm. 1 malillugu suliat Naalakkersuisoqarfiup pisanik nalunaarutiginnittarfianit paasissutissat pissarsiarineqartut tunngavigalugit aalajangiivigineqartarput. Sulianisulli aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik oqartussat nalunaarutaanni nr. 1-imi, 2. februar 2012-imeersumi § 4, imm. 2 malillugu suliarineqartuni suliat tamakku paasinarluartunik tunngaveqarluni aalajangiivigineqartarput.”

Naalakkersuisoqarfiup akissutaa 28. juni 2013-imeersoq imatut paasivara Naalakkersuisoqarfik paasissutissanut atorfissaqartinneqartunut Naalakkersuisoqarfiup qarasaasiaaniittunut isersinnaasoq, taamaattumillu – imaaliiallaannaq - isumaqarpunga

Naalakkersuisoqarfiup sulianik paasissutissartalersueriaasiata isornartorsiornissaanut tunngavissaqarnanga.

Sulianili tigulaaraluni toqqakkani allagaatit misissorneranni malugaara Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussineq pillugu sulianit tigulaaraluni toqqakkanit 29-usunit taamaallaat arfineq marlunni (suliani nr. 1-imi, nr. 4-mi, nr. 5-imi, nr. 8-mi nr. 11-mi, nr. 14-imi aamma nr. 28-mi) allattuisussaataaneq immikkoortumi 2.1-imi allaaserineqartoq eqqortissimagaa.

Allattuisussaataaneq Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik pisassiissutinik tunniussineq pillugu suliat tigulaaraluni toqqarneqartut arlaannaanniluunniit eqqortissimannigilaa.

Taamaalilluni Naalakkersuisoqarfiup suliami pissusiviusut pillugit paasissutissat suliat aalajangiivigineqarnerinut pingaaruteqartut sulianik tigulaaraluni toqqakkanik taakkuninnga suliarinninnermi atugassatut pissarsiarisimasani suliat tigulaaraluni toqqarneqartut ilaannaanni ilanngullugit nassiussimavai. Paasissutissat taakku suliani allagaatini allani takuneqarsinnaanngillat, matumani suliaq pillugu aalajangiineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Taamaattumik paasissutissat suut Naalakkersuisoqarfiup sulianik tigulaaraluni toqqakkanik taakkuninnga suliarinninnermini atugassamisut pissarsiarisimanerai takusinnaanngilara, Naalakkersuisoqarfiup suliani pineqartuni paasissutissat taakku pillugit allattuisarsimanninnera aamma pissutigalugu.

Taamaalillunga isumaqarpunga paasissutissat suut Naalakkersuisoqarfiup pissarsiarisimanerai paasissutissallu pisariaqartut suut Naalakkersuisoqarfiup sulianik tigulaaraluni toqqakkanik taakkuninnga aalajangiiviginninnermini tunngaviutissimanerai erseqqarluttoq.

Tamanna tunngavigalugu isumaqarpunga suliani tigulaaraluni toqqakkani tamani eqqortumik aalajangiisinnaajumalluni paasissutissat pisariaqartut tamaasa Naalakkersuisoqarfiup pigisimanerai qularnartoq.

3. Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq

Immikkoortumi 2-mi atuarneqarsinnaasutut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinillu tunniussineq pillugu sulianik suliarinninnerminut atatillugu pissusi-

viusut pillugit paasissutissat Naalakkersuisoqarfiup suliiani ataasiakkaani eqqortumik aalajangiisinnaaneranut pingaaruteqartut pissarsiariniartussaavai.

Taamaalilluni Naalakkersuisoqarfiup pissusiviusut pillugit paasissutissat tamatumunga atatillugu pissarsiarisani suliami illua'tungiusumut tusarniaatigissanerai misissusallugu aalajangiisuu sunngorpoq.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat tulliuuttuni aallaqqaasiutitut allaaseraakka (immikkoortumi 3.1-imi). Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat taakku Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinillu tunniussisarnerit pillugit suliiani tigulaaraluni toqqakkani taakkunani malissimanerai tulliuullugu suku-miinerusumik misissorpara (immikkoortuni 3.2-mi aamma 3.3-mi).

*3.1. Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat – suli-
lianik paasissutissartalersuisarneq pillugu malittarisassanut qulaani allaaserineqartu-
nut uiggiullutik atuuttut – suliami illua'tungiusup pisuni aalajangersimasuni, suliami
aalajangiisooqannginnerani, suliami illua'tungiusup pisuni aalajangersimasuni suli-
mi pissusiviusunik ilisimasaqalernissaa – taakkulu pillugit oqaaseqaateqarnissaa –
qulakkiissavaa. Taamaalillutik suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq
pillugu malittarisassat ingerlatsiviup aalajangiinerisa sapinngisamik pitsaanerpaamik
– pissusiviusunillu – tunngaveqarlutik pisarnissaat qulakkeereqataaffigissavaat.*

*Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasussaatitaaneq suliassat suliarineqartar-
nerat pillugu inatsimmi (pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pil-
lugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 13. juni 1994-imeersumi) § 19, imm. 1 i-
maattunik oqaasertaqarpoq:*

*“Suliassami (illua'tungiulluni) peqataasooq paasissutissanik aalajangersimasunik suliassami
pisimasuinnut tunngasunik oqartussaasut pigisagarnerannik ilisimasaqarsorinangippat
aalajangiisooqassanngilaq peqataasooq taanna paasissutissanik tamakkuninnga oqartussaa-
sunit ilisimatinnegartinnagu oqaaseqaateqarnissaanullu periarfissinnegartinnagu. Aalaja-
ngigarli taanna aatsaat atortuussaaq paasissutissat peqataasumut tassunga iluaqutaasussaa-
sanngippata suliallu aalajangiiffiginissaanut annertuumik pingaaruteqarpata. Oqartussaa-
sut oqaaseqaateqarnissamut taaneqartumut piffissamik killiliisinnaapput.”*

*Nalinginnaasumik sulinermi suliami illua'tungiusooq pissusiviusut pillugit paasissutis-
sap suliap aalajangiivigineqarnerani tunngavigisanut ilaanerani “ilisimasaqarsori-
nangitsoq” ilimagineqarajuttarpoq, paasissutissaq taanna suliap pineqartup suliari-
neqarnerani atugassatut suliami illua'tungiusup nammineq tunniussimanngippagu,
imaluunniit paasissutissaq taanna aalajangiinermut tunngaviusunut ilaasooq pis-*

sutsinit erseqqissumik takuneqarsinnaanngippat. Tamatumunnga atatillugu John Vogterip atuakkiaani "Forvaltningsloven med kommentarer"-mi 2001-imi naqiter-tinneqartumi quppernerit 388 tullialu innersuussutigaaqka.

Taamaalilluni suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasussaatitaaneq atuussin-naavoq, pissusiviusoq pillugu paasissutissaq suliami illua'tungiusup ilisimagaluarpagu-luunniit. Tamatumunnga manna pissutaavoq, tassalu suliami illua'tungiusup paasis-sutissaq ataqatigiinneqarnermi massakkut ilaaneratut ittoq pillugu oqaaseqaateqar-nissaminut naqqiissuteqarnissaminullu periarfissaqartinneqartussaanera.

Aalajangersakkamit tassannga ersertutut pissusiviusut suliami illua'tungiusumut "akornusiisut" pillugit paasissutissat suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasus-saatitaanermi pineqarput. Paasissutissap suliami illua'tungiusumut akornusiisuunera-nik naliliineq eqqarsaatigalugu John Vogterip atuakkiaani qulaani taaneqartumi quppernermit 396-imit makku erserput:

"Paasissutissaq suliami illua'tungiusumut akornusiisuunersoq aalajangiinerup suussusiata nassatarisaanik ilaanni aalajangerneq ajornartarpoq. Pisuni taamaattuni suliami illua'tu-ngiusup isumaanik tusarniaaneq tamatigit pisussaaffiusartussaavoq. Assersuutigalugu aningaasat qanoq amerlatigisut oqaatiginagu pisartakkanik qinnuteqartoqarpat qinnute-qaat taamaattoq malittarisassat periaasiusorluunniit tunngavigalugu pisinnaasat amerla-nerpaaffissaannik qinnuteqaatitut nalinginnaasumik paasisariaqarpoq. Pisumi taamaattu-mi paasissutissat pissarsiarineqartut pisartakkanit amerlanerpaanit ikinnerusunik tunnius-sinissamut taamaallaat tunngavissaqalersitsippata suliami illua'tungiusup isumaanik tusar-niaaneq nalinginnaasumik pisussaaffiussaaq, tassami paasissutissat qinnuteqartumut "i-laannakortumik" akornusiisuummata." (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Paasissutissaq suliami illua'tungiusumut tusarniaatigineqartussaq pissusiviusut pillu-git paasissutissaanermi saniatigit taamatuttaaq suliap aalajangiivigineqarneranut an-nertuumik pingaaruteqartuussaaq.

Paasissutissat suut suliami pineqartumi paasissutissatut pingaaruteqartuunerannik na-liliinermi inatsiqartitsinikkut tunngavik suna aalajangiinermi tunngavigineqassa-nersoq apeqqutaavoq.

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6-imi allattuisussaatitaaneq pillugu aalajangersakkap manna nassataraa, tassalu oqartussaasoq suliami pissusiviusut pillu-git paasissutissanik suliap aalajangiivigineqarneranut pingaaruteqartunik oqaasiin-nartigit tigusaqartoq paasissutissat taakkua imaat pillugit allakkiussasoq, paasissutis-sat taakku suliami allagaatini allani ilaariinngippata.

Oqartussaasq suliami illua'tungiusup isumaanik oqaasiinnartigut tusarniaappat, pissusiviusullu pillugit paasissutissat suliap aalajangiivigineqarneranut pingaaruteqartut suliami allagaatini allani ilaariinngitsut saqqummerpata oqartussaasup suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq taanna pillugu allakkiortussaanera allattuisussaataanerup nassataraa.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19, imm. 1-imi suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasussaataanerumut ilaatinneqanngitsut § 19, imm. 2-miippat § 20-miillutillu.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19, imm. 2-mit ilaatigut makku er-serput:

“Imm. 1-imi aalajangersagaq atortuussanngilaq:

1) paasissutissat pissuserisaat suliassallu suussusia naapertorlugit tigummiariikkat tunngavilugit suliami aalajangiinissaq nangaanartutut isumaqarfiginangippat,

[...]”

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanninnek aatsaat “nangaanartuussanngilaq” paasissutissat eqqortuussusiat erseqqippat – tassalu paasissutissat suliami illua'tungiusumit naqqinneqassat ilassuteqarfigineqassalluunniit ilimagissallugu tunngavissaqanngippat. Paasissutissat taamaattut assersuutigalugu tassaasinnaapput katissimaneq/katissimannginneq, inuiannut sorlernut ilaaneq ullorlu inunngorfik pillugit paasissutissat imaluunniit akileraartarnermi oqartussaasut isertitat akileraaruteqaataasussat pillugit paasissutissiissutaat (taamaattorli aatsaat inaarutaasumik naammagittaalliuutigineqarsinnaanngitsumillu aalajangiineq pigineqarpat).

Oqartussaasup suliami illua'tungiusoq pillugu paasissutissanik ingerlaavartumik nalunaarsuinerinnaata paasissutissat eqqortunngornerat nassatarinngilaa, tak. Hans Gam-meltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret”-imi 2002-mi aappasaanik naqitertinneqartumi quppernermi 523-mi Jon Andersenip allaaserisaa.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi ilaatitsinnginneq imaattoq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 20, imm. 1-imit imm. 2-millu erserpoq:

“Suliassani, oqartussaasut peqataasup qinnuteqarneratigut aalajangerneqartumik allanngortitsisinnaaffiini, oqartussaasut peqataasq isumaanik tusarniaaviginngissinnaavaat suliassap pissusia peqataasorlu pissutigalugit tamanna pisariaqarpat.

Imm. 2. Imm. 1 naapertorlugu peqataasq isumaanik tusarniaavigineqarsimannigppat aalajangiineq ilaqartinneqassaaq paasissutissanik § 19-imi aalajangersagaq malillugu peqataasumut tusartitassaasimagaluartunik. Tamatuma saniatigut peqataasq ilisimatinneqassaaq suliamik nangeqqitsitsiniarsinnaaneramik. Nangeqqitsitsiniarnissamik qinnuteqarnissamut periarfissamik oqartussaasut killiliisinnaapput.”

Taamaalilluni § 20-mi ilaatitsinnginnissamut tunngaviulluinnartumik piumasaqaat tassaavoq suliaq suliami illua'tungiusup piumasaqarneratigut ingerlaannaq suliarileq-qinneqarsinnaassaaq – periarfissarlu taanna suliami illua'tungiusup ilisimassagaa. Aalajangersakkamik taassuminnga sulinermi atuiffiusut tassaapput suliami illua'tungiusut pisartagalerneqarneri pillugit suliat.

3.2. Immikkoortumit 2.2-mit ersertutut suliami illua'tungiusoq – qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik tunineqarnissamik qinnuteqarnermi immersugassami suliami illua'tungiusup qinnuteqarnermini immersugassaani - qinnuigineqarpoq aalisarneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 3, nr. 2-mi aamma nr. 3-mi piumasaqaatinik eqqortitsinini uppersarraqullugu; tassalu suliami illua'tungiusoq ukiuni qaangiuttuni marlunni kingullerni Kalaallit Nunaanni najugaqarnermini inunnik nalunaarsuiffimmi nalunaarsorneqarsimasuusimanersoq – aamma suliami illua'tungiusoq piffissami tassani Kalaallit Nunaanni tamakkiisumik akileraartussaataasimanersoq.

Taamaalilluni pissusiviusut pillugit paasissutissat taakku Naalakkersuisoqarfiup suliamik suliarinninnerani ilaanerat suliami illua'tungiusup ilisimalertarpaa.

Naalakkersuisoqarfiup paasissutissat taakkua saniatigut pissusiviusut pillugit paasissutissat – immikkoortumit 2.2-mit taamatuttaaq ersertutut - pissarsiariniartarpai, tassalu suliami illua'tungiusoq inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumassuteqartuunersoq (tassa suliami illua'tungiusup aalisarneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 3, nr. 1-imi piumasaqaatit eqqortinneraa) aamma suliami illua'tungiusoq ukiumi siuliani akuersissutaateqarsimanersoq akuersissullu taanna atorsimaneraa (nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi piumasaqaatit eqqortissimanera). Tamatumunnga atatillugu immikkoortumi 1-imi oqaaseqaatikka eqqarsaatiginngilakka).

Aallaqqaasiutitut oqaatigiinnarpara qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutini pisassiissutinillu tunniussisarneq pillugu suliani tigulaaraluni toqqakkani atassiinnarluunniit – suliami allagaatinig tigusannit takusinnaasakka malillugit - suliami illua'tungiusup aalisarneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 3, nr. 1-imi piumasaqaammik eqqortitsisimanniginnera innersuussutigalugu aalisarsinnaanermut akuersissummik tunineqarnissamik itigartinneqarsimannigilaq. Taamaattumik paasissutissat suliami illua'tungiusup nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi piumasaqaatinik eqqortitsi-

neranik qulaajaaniarluni Naalakkersuisoqarfiup pissarsiarisani suliami illua'tungiusumut tusarniaatigisimasariaqaraluarnera i kisiat tulliuuttuni isummerfigaara.

Suliami illua'tungiusoq pissusiviusut pillugit paasissutissat - tassalu suliami illua'tungiusoq nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi piumasaqaatit suliami illua'tungiusup eqqortinnerai - Naalakkersuisoqarfiup pissarsiarisai tunngavigalugit qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik tunineqanngitsoorpoq, taamaalillutillu pissusiviusut pillugit paasissutissat taakku suliami illua'tungiusumut akornusiisuupput.

Naalakkersuisoqarfik pissusiviusut pillugit paasissutissanik suliami illua'tungiusumut akornusiisunik pissarsisimammatt taakkulu Naalakkersuisoqarfiup aalajangiinerani pingaartillugit isiginiarneqarsimammata matuma naliliiviginissaa aalajangiisusaaq, tassalu suliami illua'tungiusup akuersissutaataa eqqarsaatigalugu pissusiviusut pillugit paasissutissat suut Naalakkersuisoqarfiup akuersissummik tunniussineq pillugu suliamik suliarinninnerani ilaaneratt suliami illua'tungiusup ilisimasaqarfigineraa, matumani akuersissut suliami illua'tungiusup ukiup siuliani atorsimaneraa ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Qinnuteqartoq pissusiviusut pillugit paasissutissanik taakkuninnga Naalakkersuisoqarfiup akuersissummik tunniussinissaq pillugu aalajangiiniarnerani atugassanik nassiussequllugu qinnuigineqanngilaq.

Qinnuteqarnermi immersugassami qinnuteqartup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik pisinnaassaguni immersugassaani assersuutigalugu aamma takuneqarsinnaanngilaq Naalakkersuisoqarfik qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik tunniussisoqassanersoq aalajangiinissaminut atatillugu qinnuteqartup ukiumi siuliani akuersissutaateqarsimanera taassuminngalu atuisimanera pillugit paasissutissanik pissarsiniartooq.

Tamanna tunngavigalugu isumaqarpunga suliami illua'tungiusup akuersissutaataa pillugu paasissutissat suut, matumani akuersissutaatillip akuersissut ukiup siuliani atorsimaneraa ilanngullugu eqqarsaatigalugu, Naalakkersuisoqarfiup suliami pineqartumi aalajangiineranut tunngaviutinneqarsimanersut suliami illua'tungiusup ilisimassagaa ilimagineqarsinnaanngitsoq.

Taamaalilluni suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasussaataaneq qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutini tunniussisarneq pillugu suliani taakkunani atuuppoq, tassa pissusiviusut pillugit paasissutissat qinnuteqartup nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mik eqqortitsisunneranik naliliinermi Naalakkersuisoqarfiup pissarsiarisimasai eqqarsaatigalugit.

Naalackersuisoqarfik qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussineq pillugu suliat tigulaaraluni toqqakkat arlaannaanniluunniit paasisutissat – nalunaarummi nr. 1-imi, § 4, imm. 2-mi piumasagaatinik suliami illua'tungiusup eqqortit-sineranut tunngasut – Naalackersuisoqarfiup qarasaasiakkut paasisutissaateqarfianit pissarsiarineqarsimasut (allakkatigut oqaasinnartigulluunniit) suliami illua'tungiusumut tusarniaatigisimangikkai malugaara.

Taamaattumik Naalackersuisoqarfik paasisutissat eqqorluinnartuunerat pissutigalugu suliami illua'tungiusumut tusarniaatiginnginnissaat nangaanartoqanngitsoq innersuussutigalugu suliaasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19, imm. 2 tunngavigalugu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanngitsoorsinnaasimanersog tulliuuttuni naliliiffigaara.

Suliami illua'tungiusup 2011-mi akuersissutaateqarsimanera pillugu paasisutissaq eqqarsaatigalugu isumaqarpunga paasisutissaq taanna eqqortuusog. Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfik qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussisartuugami qinnuteqartoq 2011-mi akuersissutaateqarsimanersog aamma ilisimasariaqarpaa.

Suliami illua'tungiusup 2011-mi akuersissutaatiminik atuisimanera pillugu paasisutissaq eqqarsaatigalugu isumaqarpunga taassuma paasisutissatut eqqorluinnartuunera nalorninarnerusog.

Naalackersuisoqarfiup uannut allakkamini 28. juni 2013-imeersuni (immikkoortumi 2.3-mi issuaavigineqartuni) nassuiaatitut oqaatigaa Naalackersuisoqarfik pisanik nalunaarutiginnittarfimminit paasisutissamik taassuminnga pissarsisimasog.

Isumaqarpungali paasisutissat Naalackersuisoqarfiup pisanik nalunaarutiginnittarfianit ersertut ima eqqoqqissaartuunngitsigisut, pissusiviusut pillugit paasisutissat taakku Naalackersuisoqarfiup suliami illua'tungiusumut tusarniaatiginngitsoorsinnaanagit, tak. immikkoortumi 3.1-imi tamatumunnga atatillugu oqaaseqaatikka, tassanimi oqaatigigakku oqartussaasup suliami illua'tungiusog pillugu paasisutissanik katersinerinnaa paasisutissat taakku ilumut eqqortuunerannik nassataqarneq ajortoq.

Taamaalilluni uanga paasinninnera unaavoq Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfiup suliami illua'tungiusog 2011-mi akuersissutaatiminik atuisimaneranik tusarniaavigisimasariaqaralaruaa.

3.3. Qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussisarneq pillugu suliani pissusiviusut pillugit paasisutissat – immikkoortumit 2.3-mit ersertutut – Naalacker-

suisoqarfiup sulianik aalajangiiviginninnerani annertuumik pingaaruteqartillugit isiginiarneqartut Naalakkersuisoqarfiup pissarsiarai. Paasissutissat taakku qulaani taaneqartutut akuersissutaateqartup piffissami 1. januar 2009-mit 31. december 2011-mut ukiumoortumik agguaqatigiissillugit pisaanut tunngasuuvoq, tak. nalunaarummi nr. 2-mi § 10, imm. 1.

Naalakkersuisoqarfiup oqarnera – immikkoortumit 2.3-mit ersertutut - imatut paasivara pisassiissutit akuersissutaatilinnut tamanut akuersissuteqaateqartut pisassiissutininik qinnuteqanngikkaluartut tunniunneqartartut, taamaattumillu suliaq akuersissutaateqartup ilisimasaqarfiginngikkaa.

Suliaq suliami illua'tungiusup ilisimasaqarfiginngimmagu pissusiviusut pillugit paasissutissat suut suliami ilaanersut taassuma ilisimassagai soorunalimi ilimagineqarsinnaanngilaq.

Taamaalilluni pissusiviusut pillugit paasissutissat Naalakkersuisoqarfiup pissarsiarisani akuersissutaateqartumut suliami illua'tungiusumut tusarniaatigissallugit pisussaaffeqarnersoq apeqqummi paasissutissat taakku suliami illua'tungiusumut akornusiisunersut naliliineq aalajangiisuuvoq.

Akuersissutaateqartumut pisassiissutit akuersissutaateqartoq qinnuteqanngikkaluartoq aalajangersarneqartarmata akuersissutaateqartoq pisassiissutinik qanoq annertutigisuninik piumanerminik saqqummiussinissaminut periarfissaqanngilaq.

Taamaalilluni paasissutissaq taanna suliami illua'tungiusumut akornusiisunersoq, taamaalillunilu – tak. immikkoortumi 3.1-imi oqaaseqaatikka - pissusiviusoq pillugu paasissutissap taassuma suliami illua'tungiusumut tusarniaatiginissaata pisussaaffiunera atuuppoq. Tamanna qaleralinnik pisassiissutinik tunniussisarneq pillugu suliani taakkunani suliami illua'tungiusup pisassiissutinik Naalakkersuisoqarfiup imaalliallaannaq tunniussinnaasaanit annertunerusunik perusunnissaata mattunneqarfigisinnaanngisaani immikkut atuuppoq.

Taamaalilluni suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasussaataaneq pisassiissutinik tunniussisarnermut tunngasuni taakkunani atuuppoq, Naalakkersuisoqarfillu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasussaataaneq taanna naapertorlugu iliuuseqarsimanersoq tulliuuttuni misissorpara.

Qaleralinniarnermi pisassiissutinik tunniussisarneq pillugu sulianik misissuininni malugaara Naalakkersuisoqarfik paasissutissat Naalakkersuisoqarfiup qarasaasiakkut

paasissutissaataateqarfimminit pissarsiarisani suliat arlaannaanniluunniit suliami illua'tungiusumut (allakkatigut oqaasiinnartigulluunniit) tusarniaatigisimangikkai.

Paasissutissat eqqorluinnartut pineqarpata taakku § 19, imm. 2, nr. 1 innersuussutigalugu suliami illua'tungiusumut tusarniaatiginngitsoorneqarsinnaapput.

Immikkoortumit 3.1-imit ersertutut paasissutissat eqqorluinnartuunerat oqartussaa-sup suliami illua'tungiusoq pillugu paasissutissanik ingerlaavartumik nalunaarsuine-rinnaata nassatarineq ajorpaa.

Taamaalilluni Naalakkersuisoqarfup suliami illua'tungiusup aalisarnermik ingerlat-sinera pillugu paasissutissanik ingerlaavartumik katersinerata akuersissutaateqartup 2009-mi, 2010-mi 2011-milu pisai pillugit paasissutissat ima eqqorluinnartuutigine-rat nassatarinaviarunangilaa, paasissutissat taakku Naalakkersuisoqarfup paasissu-tissanik taakkuninnga suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19, imm. 2, nr. 1 innersuussutigalugu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaatiginngitsoorne-qassappata tamanna nangaanartoqartussaalluni.

Tamatumunnga atatillugu manna malugeqqullugu oqaatigaara, tassalu Naalakker-suisoqarfik siunissami qaleralinnik pisassiissutinik tunniussisarnermini suliami il-lua'tungiusumut ukiuni siuliini pisassiissutaasarsimasut ilisimariissagai, taamaattu-millu paasissutissat taakku pillugit suliami illua'tungiusoq isumaanik tusarniaavi-ginngitsoorsinnaasussaallugu, suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19, imm. 2, nr. 1 innersuussutigalugu.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 20, imm. 1-ikkut aalajangersarne-qarpoq suliami illua'tungiusoq isumaanik tusarniaavigineqanngitsoorsinnaasooq, oqar-tussaasup suliarnik aalajangiiviginnittup aalajangiineq suliami illua'tungiusup qin-nuiginninneratigut allanngortissinnaappagu, tamannalu suliap suussusiata suliamilu illua'tungiusup mianerineqarnissaata immi ilalernartuutippagu.

Naalakkersuisoqarfup (qaleralinnik pisassiissutinik tunniussineq pillugu aalajangi-nermini) suliap Naalakkersuisoqarfimmit suliarileqqinneqarsinnaanera suliami il-lua'tungiusumut malugeqqullugu oqaatigisimangimmagu qaleralinnik pisassiissuti-nik tunniussineq pillugu suliarni taakkunani Naalakkersuisoqarfup suliami illua'tu-ngiusoq isumaanik tusarniaaviginngitsoorsinnaanngilaa.

4. Tunngavilersuineq

Ingerlatsineq pillugu inatsimmi tunngavilersuisoqartarnissaanik piumasagaat immikkoortumi matumani (immikkoortumi 4.1-imi) aallaqqaasiutitut allaaseraara, tamatumalu kingornatigut Naalakkersuisoqarfik qaleralinniarsinnaanermut akuersissutini pisassiissutinillu tunniussinerit pillugit suliat suliarineqarnerinut atatillugu tunngavilersuisarnissamik piumasagaat taanna naapertorlugu iliuuseqartarsimanersoq sukumiinerusumik misissorpara (immikkoortuni 4.2-mi 4.3-milu).

4.1. Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 22-kkut aalajangersarneqarpoq ingerlatsinermi oqartussaasoq aalajangiippat, oqartussaasullu aalajangiinera allakkatigut nalunaarutigineqarpat aalajangiineq taanna tunngavilersuummik ilaqartinneqassasoq, aalajangiineq suliame illua'tungiusumut tapersiisuulluinnaangippat.

Tunngavilersuut aalajangiinerup imarisaanik suliame illua'tungiusumut nassuiaataa-ginnassanngilaq, aammali aalajangiinerup tunngavia suusoq suliame illua'tungiusumut taamatuttaaq erseqqissartussaallugu.

Tunngavilersuisussaataanerup ilaatigut manna nassataraa, tassalu oqartussaasup suliame aalajangiinnginnermini misissuinerminik isumaliutersuuteqarnerminillu pimoorussinerunera. Taamaalilluni tunngavilersuisussaataaneq oqartussaasup inatsisinik unioqquitsinani eqqortumillu aalajangiinissaanut qularnaveeqqutaavoq.

Tunngavilersuineq tamatuma saniatigut tassaavoq aalajangiineq assortorneqassanersoq suliame illua'tungiusup isumaliutersuuteqarnerani tunngavissaq pingaaruteqartoq. Tunngavilersuut ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassanut naapertuuppat tamanna naammagittaalliuutinik sulilussinnartitsisunik pinngitsoortitseqataasinnaavoq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkianni "Forvaltningsret"-imi 2002-mi aappasaanik naqitertinneqartumi quppernerit 551 tullialu. Oqartussaasoq eqqortumik inatsisinillu unioqquitsinngitsumik aalajangiisimasoq suliame illua'tungiusup takusinnaaguniuk aalajangiinermik akuerinninniarnera oqinnerulersinnaavoq – suliamilumi illua'tungiusup oqartussaasumut tatiginninneranik annertusaasuussalluni.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi tunngavilersuisarnissamik piumasagaat aalajangiinermut pineqartumut atuunneranik apeqqummi aalajangiineq suliame illua'tungiusumut "tapersiisuulluinnaarnersoq" suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 22 tunngavigalugu naliliineq aalajangiisuusaaq.

Aalajangiineq suliami illua'tungiusumut itigartitsinngitsutut pissuseqaruni suliami illua'tungiusumut tapersiisuulluinnassaaq.

Aalajangiineq suliami illua'tungiusumut tapersiisuulluinnarnersoq erseqqarluppat – soorlu suliami illua'tungiusup pisartakkanit pineqartunit qanoq annertutigisumik piumanini qinnuteqaammuni oqaatigisimangippagu – suliami illua'tungiusoq taper-serluinnarneqanngitsoq aallaavittut ilimagineqartarpoq.

Suliamili illua'tungiusoq pisartakkanik ulluinnarni sulinermi nalinginnaasumik tunniunneqartartut naapertorlugit tunineqarpat pineqartoq taper-serluinnarneqarsimasoq ilisimaneqartarpoq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni siusinnerusukkut taaneqartumi qupperneq 555.

Oqartussaasup aalajangiinini pinngitsoorani tunngavilersussagaa aalajangersarneqarmat tunngavilersuutip imarisaanut piunasaqaatit sukumiinerusumik misissornissaat aalajangiisuussaaq. Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24, imm. 1 aamma imm. 2 imaattunik oqaasertaqarput:

“Aalajangiinermut tunngaviusumik nalunaarummi innersuussutigineqassapput inatsisini malittarisassat aalajangiinermi tunngavigineqartut. Malittarisassat tamakku malillugit aalajangiineq oqartussaasuni sulisut isumaannik tunngaveqarpat tunngaviusumik nalunaarummi taaneqassapputtaaq pissutaasut pingaarnerusut isummat tamakkua atornerannut aalajangiisuunerusut.

Imm. 2. Tunngaviusumik nalunaarummi pisariaqarpat naatsumik erseqqissarneqassapputtaaq paasissutissat suliami pissusiviusunut tunngasut aalajangiinermi annertuumik pingaartinneqartut.”

Tunngavilersuutip imarisaanut pingaarnertut piunasaqaataavoq tunngavilersuut aalajangiinerup pineqartup imarisamisut sooq imaqarneranik suliami illua'tungiusumut nassuiaataassasoq.

Taamaalilluni suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq tunngavilersuut inatsiseqartitsinermi malittarisassanut aalajangiinermi tunngavigineqartunut innersuussummik imaqqassasoq.

Oqartussaasup aalajangersakkamik aalajangiinermi tunngavigineqartumik issuaanisaminut pisussaaffeqarnera aalajangersakkap taassuma nassatarinngilaa - inatsimmili malittarisassaq suliami illua'tungiusumut paasiuminarnerulersissinnaallugu.

Oqartussaasup aalajangiineq pineqartoq anguniarlugu sunik – inatsimmi malittari-sassaq pineqartoq tunngavigalugu – isumaliutersuuteqarsimanini tamatumunnga ata-tillugu nassuiassavaa.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 22, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aap-paatigut aalajangersarneqarpoq aalajangiineq allaffissornermi aqutsinikkut missingii-nermik tunngaveqarpat tunngavilersuummi pingaarnertut isiginiagassat missingiiner-mut aalajangiisuusimasut aamma oqaatigineqassasut.

Suliami pineqartumi missingiisoqarsimanera innersuussutigiinnassallugu naam-mannigilaq. Oqartussaasup pingaarnertut isiginiagassat suut missingiinnermini tunnga-vigisimanerlugit erseqqinnerusumik oqaatigissavaa.

Missingiinnikkut aalajangiineq periaatsip aalajangersimasup pissuseqatigippagu pe-riaatsip taassuma allaaserineqarnera naammassaaq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni siusinnerusukkut taaneqartumi quppernerit 558 tulliilu.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24, imm. 2-kkut aalajangersarne-qarpoq tunngavilersuut tamanna pisariaqartinneqarpat suliami pissusiviusut aalaja-ngiinnermi pingaartillugit isiginiarneqarsimasut pillugit nassuiaammik naatsumik aammattaaq imaqqassasog.

Pissusiviusut pillugit nassuiaat taamaattoq ilaatigut pisuni suliap pissusiviusunik im-minnut assortuuttunik arlalinnik imaqqarfigisaani naleqquttuuvoq.

Aalajangiinnermut tunngavilersuut qanoq sukumiitigissanersoq apeqquummi ilaatigut aalajangiinnerup suussusia – tassalu aalajangiineq annertuumik akuliunnerunersoq pisariusorujussuunersorluunniit – aalajangiisuuvoq. Taamatuttaaq suliami illua'tun-giusup suliamut atatillugu qanoq sukumiitigisumik iliuuseqarnera sunniuteqartar-poq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni siusinnerusukkut taane-qartumi qupperneq 562.

Inatsit piumasagaatinik suliami illua'tungiusup eqqortinngisaaq imaqqarpat oqar-tussaasup "taamaareermat" tunngavilersuutigisinnaavaa. Tassa suliami illua'tungiu-sup pissutsit aalajangiisuusumik pingaaruteqartut eqqortinngippagit suliami illua'tun-giusup pissutsit allat eqqortinnerai oqaaseqaateqarfigisallugu oqartussaasup pisus-saaffiginngilaa, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni siusinnerusuk-kut taaneqartumi qupperneq 564.

Taamaattorli "taamaareermat"-mik tunngavilersuutip taamaattup tunngavilersuutip imarisaanut piumasaqaatit qulaani allaaserineqartut suli eqqortittussaavai.

Assigiissaartunik oqaasertalersugaasunik tunngavilersuineq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassanik unioqqutitsinerunngilaq, suliassalli suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassat tunngavilersuutitut assigiissaartunik oqaasertalersugaasunut taamaattunut aamma suli atuuppoq.

4.2. Qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinillu tunniussisarneq pillugu suliat tigulaaraluni toqqakkat tamarmik qinnuteqartunut akuersissummik qinnuteqaatiminnut itigartinneqarsimasunut tunngasuupput. Taamaalillutik qinnuteqartut akuersaarneqarsimangillat, taamaattumillu ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngavilersuinissamik piumasaqaat suliani tamani atuulluni.

Taamaattumik Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik suliani akuersissutinik tunniussinermut tunngasuni suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24, imm. 1 aamma imm. 2 naapertorlugit tunngavilersuisimarnersoq tulliuttuni sukumiinerusumik misissorpara.

Suliani akuersissutinik tunniussinermut tunngasuni tigulaaraluni toqqakkani Naalakkersuisoqarfik sulianit 29-nit suliani 23-ni (nr. 2-mi, nr. 4-mit nr. 8-mut, nr. 11-mi, nr. 13-imut nr. 20-mut aamma nr. 23-mit nr. 29-mut) akuersissummik itigartit-sissutiginninnerminut imaattumik tunngavilersuuteqarsimavoq:

"2012-imi qaleralinniarnissamut akuersissummik qinnuteqarputit.

Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 1[-imi], 2. februar 2012-imeersumi § 4, imm. 2-mi piumasaqaatit makkuusut naammassisimassavatit:

imm. 2, aalisarsinnaanermut akuersissut taamaallaat angallatinut suliffeqarfinnulluunniit ukiup siuliani taassuma assinganik aalisarsinnaanermut akuersissuteqarsimasunut taassumingalu atuisimasunut qinnuteqaateqartoqarneratigut tunniunneqartarpoq.

Aalisarsinnaanermut akuersissummik tunineqarnissamut piumasaqaatit qulaani pineqartut naammassisimangilatit.

Immikkut ittumik akuerineqarnissamik qinnuteqarnissamut periarfissaqarputit.

Immikkut akuerineqarnissamik qinnuteqarniaruit illit kommunernut saaffiginnissaatit. Tassani immikkut akuerineqarnissamik qinnuteqaammik immersuissaatit kiisalu allagaqaat qinnuteqaaternut tunngavilersuutit paasissutissallu qinnuteqaammut attuumassuteqartut ilanngullugit. Qinnuteqaat immersorneqartoq tunngavilersuullu kommunip Naalakkersuisoqarfimmut nassiutissavaa.

Erseqqissarneqassaaq immikkut illuinnartumik pissutissaqartoqartillugu Naalakkersuisoq immikkut akuersissutaagallartumik tunniussaqaarsinnaammat.”

Immikkoortumit 2.2-mit ersertutut aalisarsinnaanermut akuersissummik pissarsusuttup aalisarneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 3 eqqortissimasussaavaa, tassa qinnuteqartup inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumassuteqartuunissaq, aalajangersimasumik najugaqarfeqartuunissaq – aamma tamakkiisumik akileraartussaataitaasuunissaq - ukiuni siuliini marlunni.

Qinnuteqartup taakkua saniatigut nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi (§ 3, imm. 2-mi, tak. immikkoortumi 1-imi tamanna pillugu oqaaseqaatikka) piumasaqaatit eqqortissimasussaavai; tassalu qinnuteqartoq ukiup siuliani akuersissutaateqar-simassasog, akuersissullu taanna qinnuteqartup atorsimassagaa.

Naalakkersuisoqarfiup suliani 23-ni taakkunani inatsisikkut tunngaviusup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik tunineqarsinnaassagaanni atuuttup ilaanaa allaaserisimavaa; tassalu piumasaqaatit nalunaarummit nr. 1-imit ersertut.

Suliami illua tungiusup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik tunineqarsinnaassaguni aalisarneq pillugu inatsimmi piumasaqaataasut aamma nalunaarummi nr. 1-imi piumasaqaataasut eqqortittussaammagit isumaqarpunga Naalakkersuisoqarfiup suliani taakkunani “eqqortinngereermagu”-mik tunngavilersuummik atuisimanera pillugu isornartorsiuillunga oqaaseqaateqarnissannut tunngavissaqarnanga isumaqarpunga. Immikkoortumi 1-imi Naalakkersuisoqarfik nalunaarummi nr. 1-imi piumasaqaatinik aalajangersaanissamut aalisarneq pillugu inatsimmi tunngavissaqarneranik apeqqut pillugu oqaaseqaatikka tamatumunnga atatillugu eqqarsaatiginngilakka.

Suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassat makku nassataraat, tassalu oqartussaasup nassuiaataata isumaliutersuutit suut oqartussaasup suliami aalajangiineranut tunngaviunersut, tamatumunngalu atatillugu oqartussaasup pissusiviusut pillugit paasissutissat suut pingaartillugit isiginiarsi-manerai.

Suliami illua'tungiusut – immikkoortumi 2.2-mi ersertutut – suliani qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussinermut tunngasuni taakkunani suliami illua'tungiusup ukiumi siuliani akuersissutaataa pillugu pissusiviusut pillugit paasissuttissat suut Naalakkersuisoqarfiup suliamik suliarinninnerani ilaasimanersut ilisimasaqarfigisimangilaat.

Tamanna tunngavigalugu isumaqarpunga Naalakkersuisoqarfik qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik suliami illua'tungiusup 2011-mi akuersissutaateqarsimanginnera pissutigalugu itigartitsinersoq imaluunniit suliami illua'tungiusup akuersissummik taassuminnga atuisimanginnera pissutigalugu itigartitsinersoq Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup suliami illua'tungiusunut nassuiaatigisimasariaqaraluaraa, tak. nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-p oqaasertai.

Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussinerit pillugit suliat sinnerini tunngavilersuutaasa isummerfiginissaannut tunngavissaqarnanga aamma isumaqarpunga, tassami Naalakkersuisoqarfiup suliani taakkunani tunngavilersuutai amerlanerusunik oqaaseqaateqarnissamut pissutissaqalersit-sinngimmata.

Qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussisoqarnissaanik qinnuteqaatit pillugit sulianik tigulaaraluni toqqakkanik misissuininni malugaara tunngavilersuutit assigiissaartunik oqaasertalersugaasut Naalakkersuisoqarfiup sulianik taakkuninnga suliarinninnerminut atatillugu atortorujussuugai.

Tamatuma isornartorsiornissaanut tunngavissaqarnanga aallaavittut isumaqarpunga, malugeqqulluguli oqaatigaara ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermit tunngavilersusarneq pillugu malittarisassat qulaani oqaatigineqartutut suli atuummata.

4.3. Qaleralinnik pisassiissutinik tunniussinerit pillugit suliat eqqarsaatigalugit suliami illua'tungiusut "taperserluinnarneqarnersut" taamaattumillu tunngavilersuisoqarnissaanik piumasagaat atuunnersoq erseqqarlunneruvoq.

Naalakkersuisoqarfiup periaasia imatut paasivara – immikkoortumi 2.3-mi takuneqarsinnaasutut – Naalakkersuisoqarfik 2011-mi akuersissutaateqarsimasunut akuersissutaamminnillu atuisimasunut tamanut 2012-imi – pisassiissummik ataatsimik – tunniussisarsimasoq, naak taakku akuersissummik pisassiissutinillu tunineqarnissaminik qinnuteqarsimangikkaluartut. Taamaalillutik akuersissutaateqartut 2012-imi qanoq annertutigisunik pisassinneqarnissamik kissaateqarnerminnik saqqumiussinissaminut periarfissaqartinneqarsimangillat.

Taamaalillutik suliami illua'tungiusut taperserluinnarneqarsimanersut imaaliillaanaq takujuminaappoq. Taamaattumik qaleralinnik pisassiissutinik tunniussinerit pillugit suliani ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinerimi tunngavilersuinissamik piumasagaat aamma atuuppoq, tak. immikkoortumi 4.1-imi oqaaseqaatit.

Taamaalilluni Naalackersuisoqarfik suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24, imm. 1 aamma imm. 2 tunngavigalugit tunngavilersuisimasariaqaraluarpoq, Naalackersuisoqarfille taamaaliorsimanersoq tulluuttuni sukumiinerusumik misissorpara.

Pisassiissutinik tunniussineq pillugu suliani tigulaaraluni toqqakkani tamani suliami illua'tungiusut aalajangiinermik imaattunik oqaasertalimmik nassinneqarsimapput. Paasivaralu aalajangiineq taanna suliami illua'tungiusup 2012-imi akuersissutaataatut pisassiissutaataatullu atuuttoq. Aalajangiinerit "Aalisarsinnaanermut akuersissut"-mik imaluunniit "2012-imi ukiumut pisassat"-nik qulequtaqarput:

"Aalisarsinnaanermut akuersissutip normua... [aalisarsinnaanermut akuersissutip normua [uanga oqaaseqaatiga]	
Akuersissutip suunera...	Piffissaa killilerlugu pisat amerlanerpaa-fissaanik akuerisaasumik aalajangersagartalik
Aalisagaq...	Qaleralik (GHL)
Imartaq pisasaqarfik...	[sumiiffik akuersissutip atorineqarsinnaaffia, uanga oqaaseqaatiga]
Pisassiissutit...	[Kilunngorlugit, uanga oqaaseqaatiga]
Tunisassiorsinnaanermut akuersissut,	
annertunerpaamik ...	0 %
Tulaassuisusaatitaaneq, minnerpaamik...	100 %
Piginnittoq...	[Piginnittup aqqa, uanga oqaaseqaatiga]
Aalisariut...	[Angallatip aqqa, uanga oqaaseqaatiga]

Piomasagaatit:

Ukiumoortumik pisassiissutinit nalunaarut una tunniunneqarpoq sinerissap qanittuani qaleralinniineq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 2, 2. februar 2012-meersoq naapertorlugu, tassanilu nalunaarsorneqarpoq qalerallit (uumatillugu oqimaassuseq) ukiumi pisassiiviusumi allatanit nalunaarsorneqarsimasunit aalisarneqarsinnaasut anertussusaat. Aalisarsinnaanermut akuersissummi inatsisiliornerit allanneqarsimasut tamatigit eqquutinneqarsimassapput, taakkununga ilanngullugit:

- Angallatit aalisartut 9,4 meterinit anginerusut allattaavinnik ingerlatitsissapput. Allattaaviit tulaassinerni tamani pisisumut tunniunneqartassapput. Sinerissamut qanittumi aalisarnermi pisanik nalunaarutiginnittarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 15, 22. december 2011-meersoq tunngavigalugu,*
- angallatit allattaavinnik ingerlatsisussaataitasut aamma allattaavinnik ingerlatsisussaa-titaanngitsut pisisunut tulaassinermi nalunaarummik tunniussisassapput, aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisisarnermik nalunaarutiginnittarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 16, 22. december 2011-meersoq tunngavigalugu,*
- angallammi naalakkap pisussaaffigaa qulakkiissallugu KANUAANA-p, Illersornissami Sakkutuut Aalisarnermik Nakkutilliisuisa (GLK-p), piniarnermik aamma aalisarnermik nakkutilliisut kiisalu politiit sulisui angallammi immikkoortortanut tamanut nakkutilliinermut attuumassuteqartunut isersinnaatitaanissaat.*

Kingusinnerusukkut piomasagaatinik annerusunik aalajangersaasoqarsinnaassaaq.

Oqaaseqaatit:

[Suliat misissugassatut tigulaaraluni toqqarlugit immikkoortitama arlaannaanniluunniit oqaaseqaatinik ikkussisoqarsimannngilaq, uanga oqaaseqaatiga]"

Naalakkersuisoqarfik tamatuma saniatigit immersugassaateqarpoq "Aalisarsinnaanermut akuersissut"-mik qulequtaqartumik, taannalu akuersissummik pigisaqartup pisassiissutinit pigisaanik taamatuttaaq imaqarpoq. Immersugassaq taanna paasisstissanik immersugassap qulaani issuarneqartup asserluinnangajaanik imaqarpoq.

Immersugassat marluk taakku suliami illua tungiusunut nassiunneqarsimapput amerlanerusunik paasisutissartalernagit.

Naalakkersuisoqarfik qaleralinnik pisassiissutininik tunniussineq pillugu aalajangiigaa-ngat tamatuma manna nassatarisarpaa, tassalu Naalakkersuisoqarfik aalajangiiner-

misut ittumik sooq aalajangiismanersoq paasissallugu suliame illua'tungiusup tunngavissaqannginnera; tassa imaappoq suliame illua'tungiusup pisassiisutininik taamatut annertussuseqartuninik pineqartuninik sooq tunineqarsimanera pineqartumut erseqqarluttuusooq.

Naalakkersuisooqarfik, immikkoortumit 2.3-mit ersertutut, imatut paasivara akuersissutaateqartumut pisassiisutit akuersissutaateqartup piffissami 1. januar 2009-mit 31. december 2011-mut angallammik 6 meterinit tamakkiisumik takinerusumik qimusimilluunniit qaleralittarisimasai tunngavigalugit aalajangersarneqartartut, tak. nalunaarummi nr. 2-mi § 10, imm. 1.

Naalakkersuisooqarfiup – suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassat tunngavigalugit – inatsimmi malittarisassaq pisassiisutininik tunniussisooqarnissaanik aalajangiinermi tunngavigineqartoq innersuussutigisimappagu, Naalakkersuisooqarfillu qanoq iliorluni aalajangiinermik pineqartumik aalajangiismanersoq suliame illua'tungiusooq tamatumunnga atatillugu nassuiaassimappagu – tassa Naalakkersuisooqarfiup assersuutigalugu suliame qanoq naatsorsuiniini takussutissartaliussimappagu – suliame illua'tungiusup pisassiisutininik tunniunneqartuninik sooq tunineqarsimanini paasilluarsinnaassagaluarpa.

Sulianik qaleralinnik pisassiisutininik tunniussinnermut tunngasunik tigulaaraluni toqqakkanik misissuininni malugaara tunngavilersuutit assigiissaartuninik oqaasertalersugaasut Naalakkersuisooqarfiup sulianik taakkuninnga suliarinninnerminut atatillugu assut atortarsimagai.

Tamatuma isornartorsiornissaanut tunngavissaqarnanga aallaavittut isumaqarpunga, siusinnerusukkulli oqaatigineqartutut malugeqqullugu oqaatigaara ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassat aamma suli atuummata.

Ajornartorsiutit aalajangersimasut arlallit sulianik qaleralinnik pisassiisutininik tunniussisarnermut tunngasunik suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassat eqqarsaatigalugit suliarinninninni malugisakka pillugit naggasiutinit arlalinnik oqaaseqaateqarpunga.

Tamatumunnga atatillugu suliaq nr. 11 suliat ikittuinnaat ilaanni akuersissutaateqartup (Naalakkersuisooqarfiup imminut pisassiisutai pillugit naammagittaalliuteqarnerminut atatillugu) imminut pisassiisutaasariaqarsimagaluartutut isigisaminik naatsorsuisimanera - assersuutitut – saqqummiutissavara:

“2009-mi 102.515 kg x 20 % =	20.503,0 kg
2010-mi 131.066 kg x 30 % =	39.319,8 kg
2011-mi 88.179 kg x 50 % =	44.089,3 kg

Nalunaarut malillugu 2012-imi ima amerlatigissagaluarpur: 103.912,3 kg”

Suliat pisassiissutinut tunngasut pillugit allagaatit Naalakkersuisoqarfimmit tigugakit akuersissutaateqartut ataasiakkaat 2009-mit 2011-mut pisisimasaa pillugit paasissutissat immersugassamut immiunneqarsimasut tiguakka. Tassa immersugassaq taanna suliame allagaatinut - imaanngitsoq sulianut ataasiakkaanut - immikkut ilanngullugu nassiunneqarpoq.

Immersugassamit tassannga erserpoq suliame nr. 11-mi akuersissutaateqartoq qulaani naatsorsuinermit takutinneqartut assinginik pisaqartarsimasoq.

Taamaakkaluartoq akuersissutaateqartoq Naalakkersuisoqarfiup 98.237 kiloinnar-nik pisisissimavaa.

Nalunaarummi nr. 2-mi § 10, imm. 1-imi malittarisassaq ulluinarni sulinermit qanoq atorneqassanersoq suliame illua'tungiusup Naalakkersuisoqarfiullu isumaqati-giinnngisutigaat assersuutip taassuma takutippaa.

Taamaattumik Naalakkersuisoqarfik sukumiinerusumik tunngavilersuisimasariaqaraluarpoq, taamatuttaaq tak. immikkoortumi 4.1-imi suliame illua'tungiusup qanoq sukumiitiginera eqqarsaatigalugu tunngavilersuutip qanoq sukumiitiginissaanik a-peqqut pillugu oqaaseqaatikka.

5. Nalunaarsuisarneq

Ingerlatsinermit oqartussaasup suliame allagaatinik nalunaarsuinissamut pisussaaffia-nik inatsisikkut aalajangersagaasumik atuuttoqanngilaq.

Folketingilli Ombudsmandiata – Danmarkimi inatsiseqartitsineq Kalaallit Nunaan-ni inatsiseqartitsinerup assigisaa eqqarsaatigalugu - oqaaseqaatini arlalinni oqaatigi-sarpaa oqartussaasup allakkanik tiguneqartunik nassiunneqartunillu nalunaarsuisar-nera ingerlatsinermit ileqqorissarnerup pisariaqalersikkaa, tak. “Betænking om of-fentlighedsloven”, (paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu isumaliutissiissut), isumaliu-tissiissut nr 1510/2009, immikkoortoq 25.

Nalunaarsuisarneq pillugu inatsiseqartitsinikkut tunngavik taamatuttaaq atuunner-soq isummerfigineqarsimanngitsoq takuneqarsinnaavoq, tamatumali ilimanarsisippaa taamaaliortoqarsimasoq – ingerlatsivik suliame allagaatinik nalunaarsuinissamut pi-sussaaffik atuutinngippat suliame allagaatinik paasitineqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassat ulluinnarni sulinermi annertuumik kimikillisinneqartussaanerat pi-ngaartumik isiginiarlugu.

Suliame allagaatinik nalunaarsuineq suussusersiniaanermi isiginiagassamik eqqortit-sisuusaaq, taamaalilluni allagaatit suut suliambut pineqartumut tunngasuunersut oqartussaasumit pilertortumik paasineqartarsinnaaqqullugu.

Nalunaarsuinerup tamatumunnga uiggiullugu torersuutitsinikkut isiginiagassaq taa-matuttaaq eqqortittusaaavaa – tassa imaappoq suliame pineqartumi allagaatit tamaa-sa ingerlatsiviup pilertortumik nassaarisinnaalissallugit.

Nalunaarsuineq tamatuma saniatigut uppernarsaasersuinermi isiginiagassamik eqqortitsisuusaaq, tassami nalunaarsuinerup oqartussaasoq suliap manna tikillugu i-ngerlasimaneramik paasissutissammagu, nalunaarsuinerullu nalornissuteqarnermi allagaatit suut oqartussaasumit tiguneqarsimanerisa nassiunneqarsimanerisalu up-pernarsarneqarnissaat qulakkiissallugu.

Nalunaarsuineq qanoq ingerlanneqassasoq erseqqissumik piunasaqaatigineqarsin-naanngiliq, piunasaqaatigineqartariaqarporli nalunaarsuinermi allagaatit suussuser-sineqarsinnaalersillugit – allagaatillu suliambut sumut tunngasuunerat takuneqarsin-naalersillugu ingerlanneqassasoq. Nalunaarsuineq allakkanik tigusinerup nassiussine-rullu kingorna ajornanngippat ingerlaannaq pisariaqarpoq.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 20. juni 2013-imeersutigut siusinnerusukkut taaneqartutigut qinnuigaara Naalak-kersuisoqarfiup suliame qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik aamma pi-sassiussutinik tunniussinermut tunngasuni nalunaarsuinermi periaasia pillugu nas-suiaateqaqqullugu, tassami malugigakku Naalakkersuisoqarfiup suliame taakkunani nalunaarsueriaasia assigiinngisitaartuusoq.

Naalakkersuisoqarfiup akissutaa allakkatigut 28. juni 2013-imeersutigut taamatut-taaq siusinnerusukkut taaneqartutigut tiguara, tassanngalu ilaatigut makku erserput:

“Naalakkersuisoqarfiup allakkanik toqqortaasivimmi suleriaaseqarneranut tunngatillugu oqaatigineqarsinnaavoq Naalakkersuisoqarfiup suliat toqqortarmagut qinnuteqartut ataa-siakkaat inuttut normui aallaavigalugit.

Ilaannikkulli Naalakkersuisoqarfiup pissusissamisoortittarpa suliat qulequttat malillugit toqqortarlugit. Taamatullumi pisoqarsimavoq qaleralittassiissutit inarutaasumik agguaan- neqarnerinut atatillugu uppernarsaatissanut tunngatillugu.”

Suliani qaleralinniarsinnaanermut akuersissutinut tunngasuni suliat tamarmik qin- nuteqartut ataasiakkaat inuttut normui atorlugit nalunaarsorneqarsimapput. Suliat ataasiakkaarlutik taamaaliornikkut suussusersineqarsinnaammata Naalakkersuiso- qarfiup nalunaarsuinermini taamatut periaaseqarnerata isornartorsiornissaanut tun- ngavissaqarnanga aallaavittut isumaqarpunga. Tamatumani suliat erseqqissumik a- vissaartissimaneqassasut tunngavigaara.

Sulialli qaleralinnik pisassiissutinik tunniussinermut tunngasut tamarmik suliat nor- muini taakkuusuni nalunaarsorneqarsimapput, tamatumunngalu atatillugu suliat taakkuua suliat normuini taakkuusuni nalunaarsorneqarnerisa naleqqunnerpaaner- nik Naalakkersuisoqarfiup isummersuutai ilalersinnaanngilakka. Tamatumunnga a- tatillugu suliarpassuarnik qaleralinnik pisassiissutinik tunniussisarnermut tunngasu- nik Naalakkersuisoqarfiup suliarinnittarnera immikkut pingaartillugu isiginiarpara.

Tamatumunnga uiggiullugu isumaqarpunga suliami matumani allagaatit tamaviisa tiguisimanerikka qularnartoq, malugeqqullugulu oqaatigaara Naalakkersuisoqarfik suliani tigulaaraluni toqqakkani allagaatinik nassiussinermiut atatillugu suliami al- lagaatit tamakkerlugit nassiunniarneqartarnerat ajornartorsiutigisimagaa.

Taamaalilluni tassuuna aamma ersarippoq suliami allagaatinik paasitinneqarumal- luni qinnutigisat sukumiisumik akuersaarnissaat Naalakkersuisoqarfiup ajornaku- soortittussaagaa.

Taamaattumik suliani taakkunani isumaqarpunga Naalakkersuisoqarfiup sulianik taakku tamaasa immikkut normulerlugit nalunaarsuisarnissaa torersuutitsinikkut isi- giniagassat pisariaqalersikkaat.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup sulisuma i- laannik 17. januar 2013-imi ataatsimeeqateqarnermini taakkununga nassuiaati- galugu oqaatigaa nalunaarsueriaaseq nutaaq Naalakkersuisoqarfiup massakkut eqqukkiartuaaraa. Tamanna tusaatissatut tiguara.”